

بدون ترمز از حقوق شهروندان عبور می کنند

نخاله‌ها

بهروز

برخی مناظر بدجور به چهره شهر بجنورد ضربه می زند؛ زخم هایی که به شدت بدچشمی می نماید و عابر را ناخودآگاه در مقابل هجوم میکروب ها قرار می دهد؛ انگار مدیران شهری و دستگاه های متولی بدون توجه به حقوق شهروندان در هر کجا که میدان حریف کامیون های حمل زباله نمی شوند آن ها نیز بدون توجه به حقوق شهروندان در هر کجا که میدان را خالی می بینند نخاله ها را تخلیه می کنند و باید گفت بدون ترمز سلامتی و زیبایی شهر و مردم را زیر می گیرند.

هیچ جای شهر نیست که از آسیب نخاله در امان باشد. شمال، جنوب، شرق و غرب بجنورد، راه های اصلی و فرعی، جاده های شهری و روستایی و خلاصه ممکن است به هر سمتی که نگاه کنیم با انباشت، دیو، تپه و حتی کوهی از نخاله مواجه شویم. نمی خواهد خیلی دور برویم حتی لازم نیست تا تونل برویم؛ همین چند کیلومتری مان در حمزانلو، شهرک فرهنگیان، ملکش، خدآقلی یا کلاته محمد علی پهلوان محل انباشت نخاله هایی است که می توانستیم آن ها را بازیافت یا از آن ها استفاده کنیم.

چرا نخاله ها را می توان به راحتی در گوشه و کنار تخلیه کرد؟

راندنده یکی از خودروهای حمل نخاله می گوید: با افزایش قیمت سوخت طی کردن مسیر طولانی تا محل هایی مانند دیوی زباله در بابا موسی یا شهرک فرهنگیان و لنگر به صرفه نیست و گاهی

برخی از رانندگان برای این که این مسیرهای سخت

را طی نکنند به اطراف شهر می روند و در جایی که

دیگران از قبل نخاله ریخته اند، بار خود را تخلیه می

کنند. وی می افزاید: بسیاری از رانندگان از محل

دفع نخاله اطلاعی ندارند و نمی دانند که باید بار

نخاله های خود را در کجا تخلیه کنند. او در پاسخ

به این سوال که آیا با آن هایی که عամدانه و آگاهانه

نخاله های خود را در اطراف شهر و اراضی کشاورزی

و باغی و روستاها می ریزند برخورد نمی شود؟ می

گوید: رانندگان این خودروها در تعطیلات که واحد

اجرایات کار نمی کند یا شبانه نخاله ها را حمل و در

این گونه مناطق تخلیه می کنند.

وی می افزاید: معمولاً باید مالکان خانه های تخریبی

یا افرادی که نخاله دارند با اطلاع شهرداری ها به

این کار اقدام کنند و از شهرداری استعلام بگیرند

اما آن ها هم از این موضوع اطلاع ندارند و برای

حمل نخاله، خودرو کرایه می کنند. از سویی اگر

با شهرداری تماس بگیرند ممکن است هزینه های

بالایی برای این کار طلب کند و به نوعی می توان

گفت مردم برای این که از پرداخت هزینه در امان

باشند این کار را انجام می دهند در حالی که معمولاً

این کار هزینه زیادی ندارد و در عوض محیط زیست

آلوده نمی شود.

آیا نبود یا کم بودن اطلاع رسانی از

وارد شدن ضرر و زیان به مردم در

مناطق تخلیه نخاله های ساختمانی

باعث این کار می شود؟

پرده

دوم

او در ادامه می گوید: شاید برخی از مالکان این اراضی بدشان نمی آید زمین های شان خشک شود تا بتوانند آن ها را به مسکونی تبدیل کنند یا کاربری آن ها را با استناد به خشک شدن تغییر دهند. در اطراف صندل آباد هم وضعیت نخاله ها همین گونه است. یکی از معتمدان این محله می گوید: بارها

این موضوع را پیگیری و حتی چندین بار رانندگان متخلف را متوقف کرده ایم و از آن ها قول گرفته ایم که این کار را دوباره انجام ندهند اما از پس آن ها بر نمی آیم و روز از نو و روزی از نو.

وی که مایل به ذکر نام خود در این گزارش نیست،

می افزاید: حتی یک مرتبه محل هایی را که در آن ها نخاله ریخته می شود با کمک خودروهای اداره

راه و شهرسازی هموار کردیم و در حاشیه روستای

صندل آباد هم لاگن برای ریختن نخاله تعبیه شد اما

متأسفانه هنوز هم ریختن نخاله های ساختمانی در این محل ادامه دارد.

نخاله های ساختمانی از منظر اقتصادی هم قابل بررسی است و

کارشناسانی که در این مورد صاحب

نظرند در مورد نخاله های ساختمانی نکته هایی را

مطرح می کنند که قابل تأمل و توجه است.

یک دکترای محیط زیست شهری در این مورد می

گوید: آمارها بیانگر آن است که ۳۰ تا ۴۰ درصد

گازهای گلخانه ای و ۴۰ تا ۵۰ درصد پسماند های

تولید شده در زمین، محصول صنعت ساختمان

است. «وحیدیان» می افزاید: به نظر برخی از

کارشناسان شهری با تصویب طرح جامع و ابلاغ

آن پیش بینی می شود که میل به تخریب و نوسازی

در شهرها افزایش یابد و در نتیجه شاهد تولید

نخاله های ساختمانی زیاد به ویژه در شهرهای

بزرگ باشیم. وی تصریح می کند: چنانچه طرحی

برای سامان دهی و بازیافت نخاله های ساختمانی

نداشته باشیم در آینده ای نه چندان دور تولید آن ها

همچون زباله های خانگی بحران ساز می شود. وی

در مورد تولید دورریزهای ساخت و تخریب در ایران

به خصوص در مقایسه با کشورهای توسعه یافته می

گوید: این رقم بسیار بالاتر از دیگر کشورهاست، به

عنوان مثال در ایران میزان مصرف فولاد و سیمان

در نرخ رشدی معادل ۱۴/۸ درصد است.

وی می گوید: با توجه به محدودیت منابع طبیعی

و حفظ سرمایه های ملی برای نسل های آینده و

همچنین حفظ محیط زیست، مدیریت دورریزهای

ساختمانی اهمیت و ضرورت دارد زیرا با داشتن

مدیریت صحیح و برنامه کارآمد و کاهش حجم

دورریزهای ساختمانی نه تنها از هدر رفتن منابع

طبیعی و سرمایه های ملی جلوگیری می شود بلکه

هزینه های اضافی و جانبی کمتر شده و به لحاظ

اقتصادی سودمند تر است اما متأسفانه در رابطه با

مدیریت دورریزهای ساختمانی در ایران، به علت

نبود قوانین و مقررات و دستورالعمل های ملی و

منطقه ای مشکل مواد زائد جامد به صورت یک

معضل درآمده است. وی می گوید: مواد اصلی دور

ریزهای ساختمانی که می توان آن ها را بازیافت کرد

مورد از شهروندان گرفته نمی شود اما رانندگان خودروهای زباله به محل هایی که برای دفن زباله در نظر گرفته ایم نمی روند و اگر چه اجاریات و پلیس ساختمان در گشت هایی که دارند با دیدن خودروهایی که نخاله ها را در محلی غیر از محل

های تعیین شده می ریزند، آن ها را متوقف و به

مراجع قضایی معرفی می کنند و جریمه هایی نیز

شامل آن ها می شود اما باز هم نمی توان همه

این خودروها را متوقف کرد. وی می افزاید: از

ابتدای ماه جاری، معدن نخاله های ساختمانی

را از شهرک فرهنگیان به معدن جدید در تقاطع

کمربندی شمالی با روستای لنگر منتقل و بر

کنترل کامل دستگاه های نظارتی تاکید کرده

ایم و ستاد خاک و ماسه هم این مأموریت ها را

رصد می کند. وی تصریح می کند : در صورتی

که موردی از چشم مأموران ما دور بماند از مردم

درخواست می کنیم تخلفات رانندگان را اعلام

کنند و از سویی برنامه ای داریم که با توجه به

آن خودروهای حمل نخاله به جی بی اس مجهز

شوند تا بتوانیم رفت و آمد آن ها را رصد کنیم.

یادداشت

طرح هایی که عملیاتی نشد

هنگامی که مالکان و تولید کنندگان نخاله های ساختمانی می خواهند آن ها را منتقل کنند باید

به شهرداری مراجعه کنند تا شهرداری این کار را برای آن ها انجام دهد اما گاهی به دلیل هزینه بر

بودن، این مسیر قانونی طی نمی شود. می توان گفت در واقع متولی اصلی انتقال نخاله های شهری،

شهرداری است که باید برنامه و ساز و کار هدفمندی داشته باشد و به شکل نظام مند به این موضوع

بپردازد. در این راستا لازم است شرکت یا شرکت هایی باشند که نخاله ها را تحویل بگیرند و در محل

هایی که مورد تایید محیط زیست و شهرداری است تخلیه کنند اما این ساز و کار هم اکنون فراهم

نیست و بر همین اساس مردم نخاله ها را در هر محلی که بخواهند تخلیه می کنند و منظر شهری شکل

نامناسبی به خود می گیرد.

ریختن نخاله های ساختمانی در هر جای دیگر به جز محل های تعیین شده، نامناسب و برای محیط

زیست، آب و خاک خطرناک است؛ چه نخاله ها در زمین های بایر و موات ریخته شود، چه در اطراف

شهرها و روستا و چه در کانال های آب، زیرا پسماند به همراه دارد و زباله با هر بارندگی ممکن است

از بقیه اجزا جدا شود و به عمق زمین و آب های زیرزمینی نفوذ کند یا با آب های سطحی مخلوط شود

و گستره بزرگی را فرا بگیرد. از سویی مأموران اداره کل حفاظت محیط زیست اگر در گشت هایی که

دارند متخلفان را ببینند با آن ها برخورد می کنند و علاوه بر هدایت خودروهای حمل نخاله، این افراد

به مراجع قضایی معرفی می شوند و با خاطیان برخورد می شود اما متأسفانه در ساعاتی که کنترل

ها کمتر و معابر داخل و خارج از شهر ها خلوت است رانندگان متخلف با خود را خالی می کنند اما

برخوردها بازدارنده نیست.

برای این که تخلیه خودروهای زباله سازماندهی شود به شهرداری ها پیشنهاد می شود با توجه به

کمبود و نبود خاک برای دفن زباله در باباموسی، نخاله های ساختمانی را به محل دفن زباله هدایت و

نخاله را روی زباله ها تخلیه کنند تا به جای خاک استفاده شود. پیشنهاد دیگر را اندازی شر کنی برای

سامان دهی خودروهای حمل نخاله بود تا از این طریق کنترل بهتر و بیشتری اعمال شود اما متأسفانه

شهرداری ها به ویژه شهرداری مرکز استان هیچ یک از این دو طرح را عملیاتی نکردند و چون این

چالش فقط مربوط به بجنورد و استان نیست باید طرح همگانی برای آن اندیشیده شود تا حجم حدود

۷۳ هزار تنی سالانه در استان در اطراف شهرها پراکنده نشود. همچنین در میحت جمع آوری زباله در

روستاها دهیاری ها، در حد فاصل بین شهرها و روستاها، بخشداری ها و در شهرها هم شهرداری ها

ملزم به جمع آوری و سامان دهی نخاله ها هستند.

«علی اصغر مطهری»

مدیر کل حفاظت محیط زیست خراسان شمالی

طرحی نو در راه است...

منتظر خبرهای خوب ما باشید.

• مبلمان المهدی •